🔐 חדר בריחה: המסע אל הברית

חג הסיגד • לחט"ב • 45–60 דקות • עובדים בקבוצות (מספר קבוצה בלבד, בלי שמות)

לפני מאות שנים, בכפרים בהרי אתיופיה, התאספה הקהילה בכל שנה ליום אחד של צום, תפילה וכיסופים לירושלים. החידות שלפניכם מובילות אתכם בדרך של היום הזה – מהטהרה בבוקר ועד הסעודה בערב. בכל תחנה תקבלו אות. ארבע התחנות יחד יפתחו את המנעול האחרון.

🧭 פתיחה: נחשו ובדקו

לפני שיוצאים לדרך – נחשו מה פירוש כל מילה, וסמנו. המורה יבדוק/תבדוק איתכם.

המילה	מה פירוש המילה?
סִגְד	☐ השתחוות ☐ שמחה גדולה ☐ ארוחת חג
מָהֳלְלָה	☐ שיר ריקוד ☐ תחינה, תחנונים ☐ שם של הר
אוֹרִית	☐ אור השמש ☐ כתבי הקודש – התורה ☐ בגד לבן

📋 איך משחקים

1. בכל תחנה קוראים קטע קצר ופותרים משימה.
2. כשהמשימה נכונה – המורה נותן/ת לכם אות (או שהיא נחשפת באתר).
3. רושמים את האותיות בדף המעקב.
4. בסוף מסדרים את כל האותיות למילה אחת – והיא פותחת את המנעול האחרון!

💡 אפשר לשחק גם על המסך: sigd-chagiga.sites.tab.bot ← "חדר בריחה: המסע אל הברית".

📍 תחנה 1 • צום וטהרה

יום לפני החג נהגו בני הקהילה להיטהר ולהכין בגדי חג. בבוקר החג השכימו קום, טבלו בנהר ולבשו לבן. הסיגד הוא יום צום, והוא חל 50 יום אחרי יום הכיפורים. אבל יש הבדל: ביום הכיפורים כל אחד עורך חשבון נפש אישי, ובסיגד הקהילה כולה עומדת יחד ומחדשת את הברית.

🧩 המשימה

מיינו: רק בסיגד / בשני החגים / רק ביום הכיפורים. כתבו כל מנהג במקום המתאים.

המנהגים: צום • בגדים לבנים • וידוי ובקשת סליחה • עלייה להר עם כל הקהילה • קריאה מן האורית בגעז • תפילת נעילה

רק בסיגד	בשני החגים	רק ביום הכיפורים

🗝️ פתרתם? הראו למורה וקבלו את האות של התחנה.

📍 תחנה 2 · הצעידה אל ההר

עוד לפני החג בחרו הקסים הר גבוה ונקי, והקימו סביב פסגתו מעגל אבנים. בבוקר הוציאו את האורית בקריאות שמחה, והקהל צעד אחריהם אל ההר. היו שעלו כשאבן על ראשם – סמל להכנעה ולענווה לפני אלוהים. ההר הזכיר לכולם את מעמד הר סיני.

🧩 נכון או לא נכון? הקיפו.

1. הקסים בחרו את ההר רק בבוקר החג.	נכון / לא נכון
2. הקסים הלכו בראש התהלוכה.	נכון / לא נכון
3. נשיאת האבן נועדה להראות כמה חזק האדם.	נכון / לא נכון
4. אפשר להסיק שההר מזכיר אירוע מן התורה.	נכון / לא נכון

🔢 קוד המנעול

קוד המנעול: כמה ימים עוברים מיום הכיפורים ועד הסיגד?

☐☐

🗝️ כל התשובות נכונות והקוד נפתח? קבלו את האות של התחנה.

📍 תחנה 3 · קריאה מן האורית וחידוש הברית

על ראש ההר פתחו הקסים את האורית וקראו בשפת געז, ותרגמו מיד לשפה המדוברת – אמהרית או טיגרינית. קראו על מעמד הר סיני ועל חידוש הברית בימי שיבת ציון: בספר נחמיה מסופר שעזרא הסופר קרא בתורה לפני כל העם, ואחר כך נאספו בני ישראל בצום, התוודו וקראו בספר התורה (נחמיה ח׳–ט׳). הקהל פרש ידיים לשמיים – סימן לקבלת התורה מחדש.

🧩 א. התאימו מושג להסבר (כתבו את האות)

1. געז	____ א. התחייבות מחודשת של כל העם
2. אמהרית	____ ב. שפת הקודש העתיקה
3. חידוש הברית	____ ג. סימן לקבלת התורה
4. פרישת ידיים לשמיים	____ ד. שפה מדוברת באתיופיה

ב. השלימו (מחסן מילים: סיני · נחמיה · ירושלים · אסתר)

1. הטקס על ראש ההר מזכיר את מעמד הר _____.

2. חידוש הברית נעשה בהשראת ספר _____.

🗝️ פתרתם את שני החלקים? קבלו את האות של התחנה.

📍 תחנה 4 · הסעודה והשמחה

אחר הצהריים ירדו מן ההר בשירה ובריקודים. בכפר נערכה סעודה חגיגית לשבירת הצום, והשמחה נמשכה לפעמים כמה ימים. בישראל נערכת העצרת בטיילת ארמון הנציב בירושלים, ויש שממשיכים משם בתהלוכה של שירה וריקודים אל הכותל המערבי.

🧩 יוצא דופן — הקיפו את המילה שלא שייכת, והסבירו למה

1. דאבו • אינג׳רה • מסוב • סביבון

---

2. שירה • תופים • ריקוד כתפיים • צום

---

3. טיילת ארמון הנציב • הכותל המערבי • העיר העתיקה • אדיס אבבה

🗝️ שלוש שורות נכונות = שתי אותיות!

📒 דף מעקב קבוצתי

מספר קבוצה: _____ שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

תחנה	מה למדנו (משפט אחד)	האות
פתיחה: נחשו ובדקו		
1 • צום וטהרה		
2 • הצעידה אל ההר		
3 • קריאה מן האורית		
4 • הסעודה והשמחה		

🔐 המנעול האחרון

סדרו את האותיות למילה אחת – שם כתבי הקודש שהקסים נשאו אל ראש ההר:

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

💡 ידעתם?

- השם המקורי של החג הוא 'מהללה' – תחינה.
- הסיגד חל 50 יום אחרי יום הכיפורים, כמו ששבועות חל 50 יום אחרי פסח.
- מאז 2008 הסיגד הוא חג המדינה בחוק, ובישראל הוא יום בחירה.
- העצרת המרכזית נערכת בטיילת ארמון הנציב, מול העיר העתיקה בירושלים.

🗣️ לדיון

1. כמיהה: למה, לדעתכם, דורות שלמים המשיכו להתפלל על ירושלים בלי לראות אותה אף פעם? למה אתם כמהים?
2. חידוש ברית: אם הכיתה שלנו הייתה 'מחדשת ברית' – על אילו שלוש התחייבויות הייתם רוצים להסכים יחד?

🔑 מפתח למורה – המסע אל הברית

הכנה

- מדפיסים את 4 כרטיסי התחנות (עותק לכל קבוצה או תחנות מסתובבות) ודף מעקב לכל קבוצה.
- מכינים 5 מעטפות עם האותיות א, ו, ר, י, ת – נותנים אות רק אחרי בדיקה.
- עובדים עם מספרי קבוצות בלבד.

תשובות

1. **פתיחה:** סגד = השתחוות • מהללה = תחינה, תחנונים • אורית = כתבי הקודש (תורה).
2. **תחנה 1 → א:** רק בסיגד – עלייה להר עם כל הקהילה, קריאה מן האורית בגעז • בשני החגים – צום, בגדים לבנים, וידוי ובקשת סליחה • רק ביום הכיפורים – תפילת נעילה.
3. **תחנה 2 → ו:** 1 לא נכון (ההר נבחר לפני החג) • 2 נכון • 3 לא נכון (סמל להכנעה) • 4 נכון (מעמד הר סיני). קוד: **50**.
4. **תחנה 3 → ר:** 1–ב (געז – שפת הקודש העתיקה) • 2–ד (אמהרית – שפה מדוברת) • 3–א (חידוש הברית – התחייבות מחודשת של כל העם) • 4–ג (פרישת ידיים – סימן לקבלת התורה). השלמה: סיני; נחמיה.
5. **תחנה 4 → י + ת:** סביבון (חנוכה) • צום (בירידה מן ההר הצום כבר נגמר) • אדיס אבבה (לא בירושלים).
6. **מנעול אחרון:** א־ו־ר־י־ת = **אורית**.

רקע ובדיקת עובדות

- הסיגד, ובשמו המקורי "מהללה" (תחינה), חל בכ"ט בחשוון, 50 יום אחרי יום הכיפורים (ויקיפדיה, "סיגד").
- חידוש הברית בהשראת ספר נחמיה: עזרא קורא בתורה לפני העם (פרק ח'), והעם מתאסף בצום, מתוודה וקורא בתורה (פרק ט').
- חוק חג הסיגד, התשס"ח–2008: חג המדינה, ובישראל יום בחירה. העצרת המרכזית בטיילת ארמון הנציב.
- לא נכלל, כי לא מצאתי לו אישור: שעה מדויקת לסיום הצום, ותקיעה בשופר בסיגד (בוויקיפדיה מתוארת תקיעה בחצוצרות).